

ไทยมีบทบาทนำ
ด้านสุขภาพโลก

ความมั่นคง
ด้านสุขภาพ

เสริมสร้างขีด
ความสามารถ
ของบุคลากรองค์กร
และพัฒนาคุณภาพ
ข้อมูล

เสริมสร้าง
ความสอดคล้อง
ของนโยบาย

ระบบสุขภาพเข้มแข็ง
ยุติธรรม เป็นธรรม

กรอบยุทธศาสตร์ สุขภาพโลกของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓ Thailand Global Health Strategic Framework 2016-2020

คำนำ

กรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ จัดทำขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมความสอดคล้องและบูรณาการของการดำเนินงานด้านสุขภาพโลกของไทย ในการส่งเสริมให้ประเทศมีความมั่นคงด้านสุขภาพและปลอดภัยจากภัยคุกคามด้านสุขภาพเพื่อขับเคลื่อนและส่งเสริมให้เศรษฐกิจและสังคมไทยพัฒนาได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีบทบาทในการร่วมกำหนดนโยบายสุขภาพโลกและมีความรับผิดชอบที่สร้างสรรค์เป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก

กระทรวงสาธารณสุขขอขอบคุณกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่ปรึกษาด้านการต่างประเทศกระทรวงสาธารณสุข ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๗ ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จนทำให้การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กระทรวงสาธารณสุขหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกฉบับแรกของไทยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพโลกและเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วไปในการเพิ่มพูนความรู้ด้านสุขภาพโลก

กระทรวงสาธารณสุข

ธันวาคม ๒๕๕๙

คำนำ	๑
สรุปกรอบยุทธศาสตร์คุณภาพโลกของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓	๔
กรอบยุทธศาสตร์คุณภาพโลกของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓	๖
๑. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านคุณภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก	๖
๒. บทบาทของประเทศไทยในเวทีคุณภาพระดับโลกและระดับภูมิภาค	๙
๓. ความท้าทายในการดำเนินงานด้านคุณภาพโลกของไทยที่ผ่านมา	๑๑
๔. ความจำเป็นของการมีกรอบยุทธศาสตร์คุณภาพโลกของประเทศไทย	๑๒
๕. หลักการในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์คุณภาพโลก	๑๓
๖. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัจจัยคุกคาม	๑๔
๗. กรอบแนวคิด	๑๖
๘. เป้าหมาย	๑๗
๙. วัตถุประสงค์	๑๗
๑๐. ประเด็นยุทธศาสตร์คุณภาพโลก	๑๘
๑๑. กลไกการสนับสนุนติดตามและประเมินผลกรอบยุทธศาสตร์คุณภาพโลก	๒๑
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์คุณภาพโลก	๒๑
ภาคผนวก ๑ กระบวนการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์คุณภาพโลก	๒๒
ภาคผนวก ๒ ตัวย่อและชื่อหน่วยงาน	๒๔

สรุปกรอบยุทธศาสตร์
สุขภาพโลกของประเทศไทย
พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓
(Thailand Global Health
Strategic Framework
2016-2020)

สรุปกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ (Thailand Global Health Strategic Framework 2016-2020)

ขอบเขตและวัตถุประสงค์ (Scope and purpose)

กรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านสุขภาพโลกของประเทศไทยทั้งในระดับประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพโลก ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมความสอดคล้องและบูรณาการของการดำเนินงานด้านสุขภาพโลกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข

ผลคาดว่าจะได้รับ (Expected outcomes)

๑. ประชาชนที่อาศัยในพื้นแผ่นดินไทยมีความมั่นคงทางสุขภาพ
๒. ระบบสุขภาพไทยมีความเข้มแข็งยุติธรรมและเป็นธรรม
๓. ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสุขภาพโลกและมีบทบาทนำด้านสุขภาพโลกใน ๘ ด้าน

๑. ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียนและเอเชีย

๒. การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

๓. การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

๔. เครือข่ายนวัตกรรมวิทยา

๕. หน่วยสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็ว

๖. ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ

๗. การประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

๘. การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๔. นโยบายสาธารณะและนโยบายสุขภาพของประเทศไทยมีความสอดคล้องและสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางการค้าการลงทุนกับสุขภาพของประชาชน

๕. บุคลากรและองค์กรมีศักยภาพ ข้อมูลมีคุณภาพเอื้อต่อการดำเนินงานด้านสุขภาพโลกอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย (Goal)

ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านสุขภาพและปลอดภัยจากภัยคุกคามด้านสุขภาพเพื่อขับเคลื่อนและส่งเสริมให้เศรษฐกิจและสังคมไทยพัฒนาได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีบทบาทในการร่วมกำหนดนโยบายสุขภาพโลกและมีความรับผิดชอบที่สร้างสรรค์เป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Objectives)

หลักการของกรอบยุทธศาสตร์ (Guiding principles)

กรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓ (Thailand Global Health Strategic Framework 2016-2020)

คำจำกัดความ

สุขภาพโลก (Global Health) ครอบคลุมปัญหา หรือข้อกังวลด้านสุขภาพ ที่ข้ามพรมแดน หรือผลจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนอกพรมแดน และเกินขอบเขตและความสามารถของรัฐใดรัฐหนึ่ง ที่จะดำเนินการได้สำเร็จ ต้องการกลไกที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในระดับภูมิภาคหรือระดับโลก เพื่อจัดการปัญหาสุขภาพและปัจจัยกำหนดปัญหาเหล่านั้น

ระบบสุขภาพโลก (Global Health System) หมายถึง ระบบและกลไกการจัดการเพื่อตอบสนองต่อปัญหาสุขภาพที่ข้ามพรมแดน ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และความร่วมมือระหว่างประเทศ

๑. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสุขภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก

๑.๑ การเปลี่ยนแปลงของปัญหาสุขภาพในระดับโลกและภูมิภาค

โลกาภิวัตน์ทำให้ปัญหาด้านสุขภาพในระดับโลกและภูมิภาคเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา จากปัญหาเดิมที่เกิดจากความด้อยพัฒนา ได้แก่ โรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่ออื่นๆ การขาดสารอาหาร การขาดการสุขาภิบาลและสุขอนามัยที่ดี ไปสู่ปัญหาสุขภาพใหม่ ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ เช่น ไข้หวัดนก และล่าสุดคือเชื้อไวรัสอีโบลา การแพร่ระบาดของเชื้อจุลินทรีย์ดื้อยาปฏิชีวนะ แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของความชุกและการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อและโรคเรื้อรัง รวมทั้งความพิกการ ที่เพิ่มมากขึ้น ผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะโลกร้อน และการตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและระบบสุขภาพ นอกจากนี้ ประเทศต่างๆ มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้ความต้องการและความคาดหวังของประชาชนสูงขึ้น จึงเกิดประเด็นใหม่ๆ ด้านสุขภาพขึ้น เช่น ปัญหาการเข้าถึงบริการและค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ระบบการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับปัญหาสุขภาพที่ขาดการเหลียวแล (Neglected health problems) ปัญหาสุขภาพจากแรงงานและผู้อพยพข้ามพรมแดน คนไร้รัฐ ผู้ลี้ภัย ปัญหาบริการด้านสุขภาพภาคเอกชนที่ไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน เป็นต้น

ประเด็นปัญหาสุขภาพเหล่านี้ ไม่สามารถที่จะแก้ไขได้โดยลำพังจากภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือองค์กรระหว่างประเทศองค์กรใดองค์กรหนึ่ง เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหลายกระทรวง หลายองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม/ชุมชน เป็นอย่างมาก

๑.๒ การเปลี่ยนแปลงของกลไกอภิบาลระบบสุขภาพในทุกระดับ

องค์กรและกลไกที่มีส่วนร่วมในการอภิบาลระบบสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะบทบาทขององค์การอนามัยโลกหรือองค์กรภายใต้สหประชาชาติ ซึ่งเป็นกลไกอภิบาลที่ยึดโยงกับรัฐ ได้แก่ รัฐบาลและกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข เป็นหลักอีกต่อไป การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ รวมทั้งภูมิรัฐศาสตร์ ทำให้มีองค์กรระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาสุขภาพเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น ธนาคารโลก องค์การการค้าโลก องค์การชำนาญพิเศษต่างๆภายใต้สหประชาชาติ มูลนิธิกาโรคระหว่างประเทศ องค์การพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ บรรษัทข้ามชาติ กองทุนพัฒนาที่จัดตั้งโดยรัฐบาลของประเทศมั่งคั่ง เป็นต้น องค์กรเหล่านี้มีทั้งที่เข้าดำเนินการด้วยตนเอง และร่วมกันจัดตั้งภาคีเครือข่ายการพัฒนาสุขภาพระดับโลกขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น การจัดตั้งกองทุนโลกด้านเอดส์ วัณโรคและมาเลเรีย ซึ่งสามารถระดมทุนดำเนินการได้ถึงเกือบหนึ่งล้านล้านบาทในช่วงสิบปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ยังมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมของประเทศในระดับภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป ประชาคมอาเซียน และกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีการทำงานร่วมกันด้านสุขภาพ หรือมีข้อตกลงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเกิดขึ้นอย่างมากมาย เช่น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation หรือ APEC) การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศเอเชีย-ยุโรป (Asia-Europe Meeting หรือ ASEM) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรอบความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจระหว่าง ๗ ประเทศในอ่าวเบงกอล (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation หรือ BIMSTEC) เป็นต้น บทบาทและการดำเนินการของกลไกเหล่านี้ มีผลกระทบทำให้บทบาทขององค์กรที่เคยเป็นหลักด้านสุขภาพในระดับโลกและประเทศ คือองค์การอนามัยโลกและกระทรวงสาธารณสุขเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้กลไกการอภิบาลระบบสุขภาพในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ได้ปรับเปลี่ยนไปจากกลไกที่เป็นระบบอภิบาลโดยรัฐเพียงอย่างเดียว ไปสู่กลไกที่เป็นระบบอภิบาลแบบเครือข่ายหรือแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น

๑.๓ ความเกี่ยวข้องระหว่างงานด้านสุขภาพกับการต่างประเทศ

จากสถานการณ์ปัญหาด้านสุขภาพและกลไกอภิบาลระบบสุขภาพที่เปลี่ยนไปดังกล่าว มีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การรักษาผลประโยชน์ของประเทศในเวทีโลก การรักษาสันติภาพและความมั่นคงในโลก ซึ่งล้วนเป็นภารกิจหลักของกระทรวง

การต่างประเทศ โดยการสนับสนุนของกระทรวงอื่นๆ รวมทั้งกระทรวงสาธารณสุข จึงส่งผลให้ประเด็นสุขภาพโลก กลายเป็นประเด็นนโยบายต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการที่หลายประเทศ มีการจัดทำยุทธศาสตร์สุขภาพโลก ตั้งทูตพิเศษด้านสุขภาพ (Health Ambassadors) ตั้งกองสุขภาพโลกในกระทรวงการต่างประเทศ กำหนดตำแหน่งผู้ช่วยทูตด้านสาธารณสุข (Health Attaché) ในสถานทูตต่างๆ บางประเทศยังกำหนดให้ผู้ดูแลเรื่องสุขภาพระหว่างประเทศในกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้บริหารที่มาจากระบบกระทรวงการต่างประเทศ และมีการกำหนดให้หน่วยงานด้านสุขภาพโลก ในกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานระดับกรมด้วย

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ กระทรวงการต่างประเทศ ๗ ประเทศ ซึ่งเห็นความสำคัญของปัญหาสุขภาพโลกได้ร่วมกันจัดตั้งเครือข่าย “นโยบายต่างประเทศและสุขภาพโลก” (Foreign Policy and Global Health-FPGH) ขึ้น โดยมีสมาชิกคือ บราซิล ฝรั่งเศส อินโดนีเซีย นอร์เวย์ เซเนกัล สหภาพแอฟริกาใต้ และไทยเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนประเด็นสำคัญด้านสุขภาพเข้าสู่เวทีระหว่างประเทศ เช่น ใน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ประสบความสำเร็จในการผลักดันมติสมัชชาสหประชาชาติ (UN General Assembly resolution) เรื่องหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เป็นต้น

นอกจากนี้ ศักยภาพ ทุนทางสังคมและทุนทางปัญญาของไทยด้านสุขภาพ ยังได้รับการยอมรับในระดับภูมิภาคและระดับโลกเป็นอย่างสูง ทั้งในเรื่องการพัฒนาระบบบริการสุขภาพทุกระดับ การพัฒนามูลค่าการสุขภาพ การพัฒนามาตรฐานการบริการสุขภาพ การแก้ปัญหาสุขภาพเฉพาะด้านต่างๆ โดยเฉพาะความสำเร็จในด้านการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ทุนเหล่านี้สามารถระดมมาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

๑.๔ การมีสุขภาพที่ดีอื้อต่อการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษได้รวมเป้าหมายด้านสุขภาพไว้ด้วย ในฐานะที่สุขภาพที่ดีของประชาชนสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติได้ ทั้งนี้ เป้าหมายแห่งสหัสวรรษจะครบวาระในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้ร่วมกันจัดทำเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งได้บรรจุประเด็นสาธารณสุขเป็น ๑ ใน ๑๗ เป้าหมายหลัก (Goals) ที่ครอบคลุม ๑๓ เป้าหมายย่อย (Targets) อาทิเช่น การผลักดันการส่งเสริมหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การขจัดโรคเอดส์ การควบคุมการแพร่ระบาดของวัณโรค มาลาเรีย และโรคติดต่ออื่นๆ การลดอัตราผู้เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อ และการส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก เป็นต้น ทั้งนี้ ที่ประชุมใหญ่สหประชาชาติสมัยที่ ๗๐ ได้ให้การรับรองเป้าหมายดังกล่าวเป็นวาระเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDG) ที่นานาชาติทั่วโลกใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาประเทศในระยะยาวต่อไป

นอกจากนั้น ประเทศไทยยังตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมมีพลวัตสูง และกำลังพัฒนาไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยประเทศสมาชิกอาเซียนได้หารือกันถึงความร่วมมือด้านสาธารณสุขในภูมิภาคภายหลังจาก ปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ซึ่งประกอบด้วย ๒๐ ประเด็นสำคัญ ภายใต้ ๔ กลุ่มการพัฒนาสุขภาพ (cluster) ได้แก่ (๑) การส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีต่อสุขภาพ (๒) การตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านสุขภาพ (๓) การเสริมสร้างระบบสุขภาพและการเข้าถึงบริการ และ (๔) การสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยทางอาหาร ซึ่งการดำเนินงานในประเด็นสำคัญดังกล่าวให้ได้ผลสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัย ศักยภาพ ความพร้อม และความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ภายในประเทศที่เข้มแข็ง

๒. บทบาทของประเทศไทยในเวทีสุขภาพระดับโลกและระดับภูมิภาค

ประเทศไทยแสดงบทบาทนำในเวทีสุขภาพระหว่างประเทศ ตั้งแต่ระดับความร่วมมือทวิภาคี ครอบคลุมภูมิภาค ระดับภูมิภาค จนถึงระดับโลก ทั้งในด้านการกำหนดวาระ การออกแบบสารัตถะ ของนโยบาย การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การพัฒนาระบบสุขภาพ การเป็นแหล่งศึกษา ดูงานด้านสุขภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของนานาชาติ และการให้ความช่วยเหลือ ทางมนุษยธรรมแก่ประเทศที่ประสบภัยพิบัติหรือการระบาดของโรคติดต่อ เป็นต้น

ประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือด้านสาธารณสุขกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิก อาเซียนตลอดจนประเทศในภูมิภาคอื่นๆ อาทิ ประเทศในแอฟริกาและหมู่เกาะแปซิฟิก ในด้าน ต่างๆ เช่น การจัดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การระบอดวิทยา การป้องกันโรคติดต่อ ตลอดจน การรักษาพยาบาลประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน และได้ร่วมให้ความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม เช่น กรณีโรคไข้หวัดนก กรณีอีโบล่า ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เฮติและเนปาล เป็นต้น

ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวาระและนโยบายสุขภาพโลก ที่มีจุดยืนเพื่อแก้ไข ปัญหาสุขภาพทั้งภายในประเทศและระดับโลก ที่ช่วยแก้ไขปัญหาสุขภาพในประเทศกำลังพัฒนา ตัวอย่างเช่น

- การดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ ซึ่งประเทศไทยประสบความสำเร็จในการดำเนินการ หลายด้าน เช่น โครงการถุงยางอนามัย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ในกลุ่มหญิงบริการทางเพศซึ่งป้องกันการ แพร่เชื้อไปสู่ประชาชนทั่วไป การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูก การตรวจคัดกรองโลหิต บริจาคอย่างทั่วถึง การมีระบบข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ ติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์การติดเชื้อ เอชไอวีที่ใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการประเมินผลงานได้เป็นอย่างดี การจัดบริการยาต้านไวรัส

ให้แก่ผู้ป่วยเอดส์ได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง การบริการยาต้านไวรัสแก่แรงงานต่างด้าวมากกว่า ๓,๐๐๐ ราย โดยใช้งบประมาณจากกองทุนโลกด้านเอดส์ วัณโรคและมาเลเรีย สนับสนุนค่ายาและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานจากภายในประเทศในสัดส่วนสูงถึงเกือบร้อยละ ๙๐ ของงบประมาณดำเนินงานทั้งหมด แสดงออกถึงความมุ่งมั่นอย่างจริงจังในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในทุกมิติ ทำให้งานเอดส์ของประเทศไทยมีความก้าวหน้าสามารถลดปัญหาและผลกระทบได้อย่างชัดเจน และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ

- **การประสบความสำเร็จในการผลักดันหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้เป็นผลสำเร็จ** ภายในประเทศ แม้องค์กรด้านนโยบายเศรษฐกิจจะหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก จะคัดค้านว่านโยบายดังกล่าวมีความเสี่ยงสูงสำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยอาจส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศล้มละลายได้จากค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่สูงมากขึ้น ซึ่งความสำเร็จของนโยบายนี้ทำให้ประชาชนไทยสามารถเข้าถึงบริการที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำ และเป็นการจุดประกายให้หลายประเทศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงหรือต่ำกว่าประเทศไทยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะทำให้สำเร็จ ทำให้หลายประเทศเริ่มมีเป้าหมายในการจัดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาระบบสุขภาพในภาพรวม เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการและได้รับการป้องกันโรคและการรักษาอย่างเหมาะสม เช่น การผ่าตัดต่อกระดูก การได้รับยาต้านไวรัสที่เหมาะสมในผู้ติดเชื้อเอชไอวี การล้างไต การสวนหัวใจช่วยชีวิตผู้ป่วยเส้นเลือดหัวใจตีบ เป็นต้น ประเทศไทยจึงได้ร่วมกับประเทศสมาชิกเครือข่าย “นโยบายต่างประเทศและสุขภาพโลก” ผลักดันให้เกิดมติสมัชชาสหประชาชาติในเรื่องนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และร่วมกันผลักดันให้บรรจุเรื่องหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไว้เป็นเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)

- **การดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ** เช่น การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพจากภาษีบุหรี่และสุรา และการร่วมผลักดันกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมการบริโภคยาสูบ ซึ่งประเทศไทยได้นำกรอบอนุสัญญานี้มาพัฒนาเพื่อใช้ในประเทศอย่างเหมาะสม จนได้รับการยอมรับและจัดให้เป็นประเทศแถวหน้าที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมการบริโภคยาสูบ ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของโรคไม่ติดต่อ รวมทั้งมีงบประมาณในการสนับสนุนการรณรงค์ในการควบคุมปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ และส่งเสริมกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพอย่างกว้างขวาง เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับประเทศอื่นๆ

- **การบังคับใช้สิทธิสำหรับยาที่มีสิทธิบัตร (compulsory licensing-CL)** ทำให้ผู้ป่วยเข้าถึงยาได้มากขึ้นเนื่องจากราคายาลดลง เป็นการช่วยประหยัดงบประมาณและเป็นแบบอย่างให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติ ส่งผลให้บริษัทยาต้นแบบทั่วโลกประกาศลดราคายาลงถึงร้อยละ ๑๐๐

- การร่วมผลักดันเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์จากเชื้อไวรัสไข้หวัดนก ที่ประเทศต่างๆ ร่วมกันส่งไปเก็บรักษาไว้ ณ ห้องปฏิบัติการขององค์การอนามัยโลก ซึ่งบริษัทผู้ผลิตวัคซีนสามารถนำเชื้อเหล่านี้ไปใช้ผลิตวัคซีนและนำกลับมาขายในราคาสูง โดยที่ประเทศต่างๆ ที่ร่วมส่งไวรัสไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน การต่อสู้ในระดับนโยบายเรื่องนี้ประสบความสำเร็จโดยใช้ระยะเวลา นานกว่า ๙ ปี โดยในที่สุดบริษัทผู้ผลิตวัคซีนยอมลงเงินทุนเข้าในกองทุน เพื่อนำมาพัฒนาการเตรียมความพร้อมรับการระบาดของโรคในประเทศกำลังพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการป้องกันควบคุมการระบาดของไวรัสไข้หวัดใหญ่ในอนาคต

ในขณะที่การดำเนินนโยบายด้านสุขภาพสามารถนำมาซึ่งผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจต่อประเทศและประชาชนไทยได้ การดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจ เช่น การเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรี หรือการรอบการค้าระหว่างประเทศต่างๆ อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จึงควรต้องประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกัน สามารถรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศไทยได้ โดยควรต้องรับฟังความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

๓. ความท้าทายในการดำเนินงานด้านสุขภาพโลกของไทยที่ผ่านมา

ภายใต้บริบทของสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน มีขอบเขตกว้างไกลกว่าภาคสุขภาพ การมีโครงสร้างและกลไกสุขภาพโลกที่มีวิวัฒนาการตามลำดับ มีองค์กรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก การมีวาระระดับโลกและระดับภูมิภาคที่มีความสำคัญต่อด้านสุขภาพ ตลอดจนมีการแข่งขันระหว่างประเทศโดยใช้ด้านสาธารณสุขเป็นเครื่องมือ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องดำเนินการเชิงรุก โดยกำหนดวิสัยทัศน์และจุดยืนประเด็นด้านสุขภาพโลก ตลอดจนปรับปรุงกลไกต่างๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชากร สร้างความมั่นคงทางสาธารณสุขให้กับประเทศ ซึ่งจะมีผลในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และสนับสนุนการพัฒนาของภูมิภาคและโลก การดำเนินการอย่างเป็นระบบจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่งเสริมบทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศ และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในระดับนานาชาติ ให้ไทยสามารถรับประโยชน์จากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ และมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบในทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากโลกาภิวัตน์ ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สวิตเซอร์แลนด์ อังกฤษ นอร์เวย์ ญี่ปุ่น มีแผนยุทธศาสตร์สุขภาพโลกเป็นกรอบการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพของประชากรในประเทศผ่านการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และสนับสนุนการพัฒนาสุขภาพในประเทศอื่น ภายใต้กลไก

และมาตรการต่าง ๆ ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี ในการส่งเสริมนโยบายการต่างประเทศ นโยบายสุขภาพ และภาพลักษณ์ของประเทศ

๔. ความจำเป็นของการมีกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย

กรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกนี้จะเป็นกรอบทิศทางการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพของคนไทย และแสดงการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบด้านสุขภาพต่อประชาคมโลก ซึ่งจะส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของไทยในสังคมโลก

๔.๑ ประชาชนไทยและประชาชนในภูมิภาคมีความมั่นคงทางสุขภาพร่วมกัน เนื่องจากไม่มีพรมแดนขวางกั้นการแพร่ระบาดของโรคและปัจจัยคุกคามสุขภาพ ดังนั้น การร่วมมือพัฒนาความมั่นคงทางสุขภาพของประชาชนในภูมิภาคโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านจึงส่งผลต่อความมั่นคงทางสุขภาพของคนไทยด้วย เช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านเวทีสุขภาพโลก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด ยาสูบ สุรา สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท อาหารปนเปื้อนไม่ปลอดภัย รวมทั้งเรื่องหลักประกันสุขภาพ (ซึ่งจะช่วยให้ไทยลดภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของแรงงานต่างด้าวและผู้โยกย้ายถิ่น)

๔.๒ ความสอดคล้องของนโยบายสาธารณสุขภายในและภายนอกประเทศ นโยบายการค้าการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนจากภายในและภายนอกประเทศ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพคนไทยทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีเวทีเพื่อให้นโยบายเหล่านี้มีความสอดคล้องกัน และมีความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางการค้า รายได้ของภาคเอกชนและรัฐบาลกับสุขภาพของคนในชาติ ขณะเดียวกัน ภาคเอกชนของไทยที่ไปลงทุนธุรกิจการค้าและบริการในต่างประเทศย่อมส่งผลต่อสุขภาพของคนในชาตินั้น ก็ย่อมมีความจำเป็นต้องปกป้องสุขภาพของคนในชาตินั้นด้วยเฉกเช่นเดียวกับการปกป้องสุขภาพของคนในประเทศไทย

กรอบยุทธศาสตร์นี้จึงเป็นฐานของความร่วมมือภายในประเทศ ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และเป็นฐานของความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านระบบสุขภาพโลก เพื่อให้เกิดสมดุล ระหว่างนโยบายต่างๆ กับสุขภาพของประชาชน

๔.๓ ระบบสาธารณสุขไทยที่เข้มแข็งสามารถเพื่อแผ่และเป็นแบบอย่างไปปรับใช้ในประเทศอื่น องค์การอนามัยโลกและธนาคารโลกยกย่องประเทศไทยอยู่ในแนวหน้าของโลกของการพัฒนาระบบสุขภาพที่เข้มแข็งและมีความเป็นธรรม และมีนวัตกรรมทางสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เช่น การสาธารณสุขมูลฐาน การควบคุมและแก้ปัญหาโรคเอดส์ ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สมัชชา

สุขภาพ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพของแรงงานต่างด้าวและผู้อพยพย้ายถิ่นล้วนแต่ประสบผลสำเร็จด้วยดี แสดงถึงศักยภาพด้านการพัฒนาสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมสุขภาพประชาชน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ นวัตกรรมและประสบการณ์เหล่านี้มีคุณค่าอย่างยิ่งเพื่อแบ่งปันให้ประเทศอื่นสามารถปรับใช้ในการพัฒนาระบบสุขภาพให้เข้มแข็งและเป็นธรรม เพื่อบรรลุสุขภาพดีของคนในภูมิภาค

๔.๔ การเสริมสร้างเกียรติภูมิและภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาของไทยในฐานะประเทศที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบด้านสุขภาพต่อประชาคมโลก โดยที่ประสบการณ์และความสำเร็จของระบบสาธารณสุขไทย เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาการทางการแพทย์และสาธารณสุข บริการการศึกษาหลังปริญญาในสาขาเชี่ยวชาญเฉพาะโรคต่างๆ บริการรักษาพยาบาลของภาคเอกชน ได้ถูกเผยแพร่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาระบบสุขภาพในหลายประเทศ ทำให้ประชาชนในประเทศเหล่านั้นโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านมีสุขภาพดี ซึ่งช่วยยับยั้งโรคระบาดมาสู่ไทย จึงกล่าวได้ว่าประเด็นสุขภาพเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์กับต่างประเทศ (Health as foreign policy instrument) เพื่อช่วยรักษาผลประโยชน์ของชาติ นอกจากนี้ ภาคสาธารณสุขยังได้ร่วมมือกับภาคการทูตและการต่างประเทศในการผลักดันวาระสุขภาพสำคัญต่างๆ ในระดับโลก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางสุขภาพของประเทศไทยเองและของนานาชาติ (Foreign policy is an instrument to advocate global health agenda) การแสดงความรับผิดชอบของไทยต่อประชาคมโลกในรูปแบบทั้งสองล้วนแต่ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีตลอดจนเกียรติภูมิของประเทศไทยในเวทีสากล

๕. หลักการในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลก

การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์นี้อาศัยความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕-๒๕๕๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕-๒๕๕๙) แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่างประเทศ ๒๐๑๕-๒๐๑๙ นโยบายด้านสุขภาพโลกของกระทรวงสาธารณสุข เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable development goals) และแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี โดยอ้างอิงหลักการต่อไปนี้

๑. หลักการสิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์พึงมี โดยเสมอภาคกัน ตามที่กำหนดในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๑
๒. หลักการความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึง ประชาชนได้รับหลักประกัน ด้านสิทธิ ความเป็นอยู่ การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ซึ่งรวมถึงความมั่นคงด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม การเมือง และการปกครอง

๓. หลักการคุ้มครองทางสังคม หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ความคุ้มครองหรือ ให้หลักประกันทางสังคมในด้านต่างๆ อาทิ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ระบบประกันและบริการสังคม
๔. หลักการการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สนองความต้องการของประชาชนในปัจจุบัน โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และไม่สร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม
๕. หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน หมายถึง ผู้มีส่วนได้เสียในภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม มีส่วนร่วมในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกนี้

๖. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัจจัยคุกคาม (SWOT Analysis)

ประเทศไทยมีจุดแข็ง ข้อได้เปรียบหลายประการในระดับโลก แต่เนื่องจากสถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศมีเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัจจัยคุกคามเพื่อประเมินสถานการณ์และกำหนดยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของไทยได้อย่างเหมาะสม

จุดแข็ง

๑) การมีทุนทางปัญญา และทุนทางสังคม ในด้านสุขภาพ เช่น การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การฝึกอบรมเครือข่าย นักระบาดวิทยา การประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ การผนวกการแพทย์ ดั้งเดิมในการบริการสุขภาพถ้วนหน้า เป็นต้น

๒) ผู้ป่วยต่างชาติมีความเชื่อมั่นในบริการสุขภาพของไทย โดยเข้ามารับการรักษาคือเป็นจำนวนมากกว่าล้านคนต่อปี

๓) ตั้งอยู่ในภูมิรัฐ-ศาสตร์ที่เหมาะสม สะดวกในการคมนาคมขนส่ง และมีสำนักงาน องค์การระหว่างประเทศ ตั้งอยู่มาก

๔) มีความร่วมมือ ที่เข้มแข็งและยาวนาน ระหว่างกระทรวง สาธารณสุข กระทรวง การต่างประเทศ กระทรวงอื่น ๆ และภาคประชาสังคม

๕) รัฐบาลมีนโยบาย การปกป้องสุขภาพ คนไทยและส่งเสริม การพัฒนาสุขภาพโลก

จุดอ่อน

๑) กลไกการประสาน นโยบายสาธารณะไม่ เอื้อต่อการสร้างความ สอดคล้องระหว่าง นโยบายและการบูรณา การของงานระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) บุคลากรที่มีขีด ความสามารถสูง ด้านสุขภาพโลก มีจำนวนจำกัด และขาดการสนับสนุน การพัฒนาศักยภาพ อย่างต่อเนื่อง

๓) ขาดระบบข้อมูล ด้านสุขภาพโลก

๔) ขาดการวางแผน ในการดำเนินงานด้าน สุขภาพโลกร่วมกัน ระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

๕) ขาดการวิจัยและ พัฒนาด้านระบบ สุขภาพโลกของไทย

๖) ประชาชน กลุ่มเปราะบาง (vulnerable) เข้าไม่ถึงบริการสุขภาพ ที่จำเป็น

โอกาส

๑) การประกาศคำมั่น ของผู้นำประเทศทั่วโลก ในการดำเนินการตาม วาระ ๒๐๓๐ เป้าหมาย แห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

๒) กลไกความร่วมมือ ระหว่างประเทศใหม่ ภายใต้กรอบ ทวิภาคี อาเซียน พหุภาคี และ สหประชาชาติ เป็นกลไกอภิมากล ในลักษณะมีส่วนร่วม

๓) ความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยีทางการแพทย์

๔) องค์การระหว่าง ประเทศมีนโยบายการ ปกป้องสุขภาพ ที่ชัดเจนมากขึ้น

๕) องค์สหประชาชาติ ให้ความเห็นชอบ ข้อมติ Global Health and Foreign Policy ที่สะท้อนความสำคัญ ของประโยชน์จาก การประสานนโยบาย สุขภาพโลก และการต่างประเทศ

ปัจจัยคุกคาม

๑) การขยายขอบเขต ของข้อตกลงการค้า และการลงทุน มีผลกระทบต่อปัจจัย กำหนดสุขภาพ

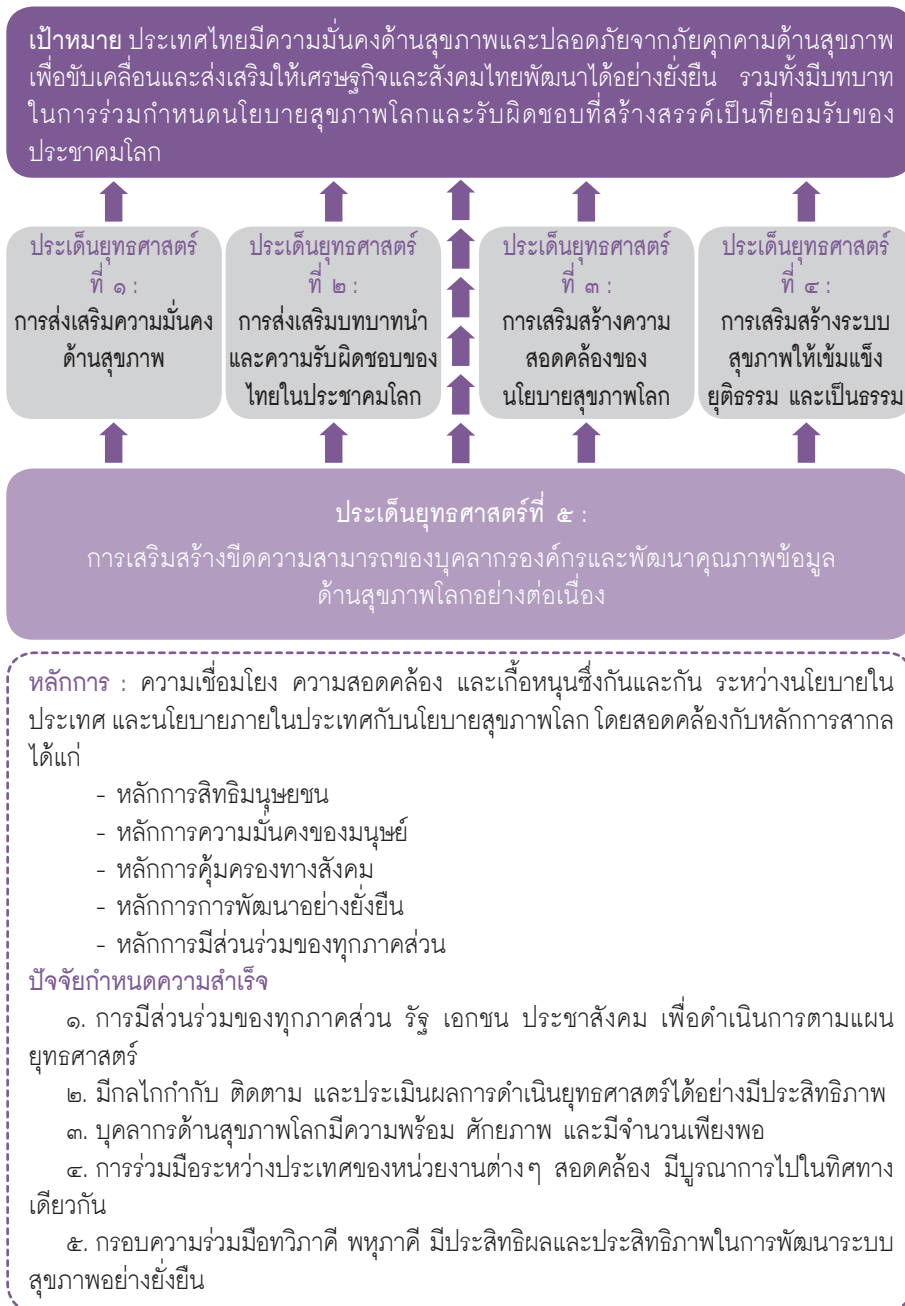
๒) สภาพการ เปลี่ยนแปลงของ ภูมิอากาศ (climate change)

๓) ภัยพิบัติธรรมชาติ และการระบาดของ โรคข้ามพรมแดน

๔) แรงงานโยกย้าย ถิ่นที่เข้าเมืองอย่าง ผิดกฎหมาย (undocumented)

๕) การฟ้องร้องระหว่าง ประเทศจากการละเมิด พันธกรณีระหว่าง ประเทศที่เกี่ยวข้องกับ สุขภาพทั้งทางตรง และทางอ้อม

๗. กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

๘. เป้าหมาย (Goal)

ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านสุขภาพและปลอดภัยจากภัยคุกคามด้านสุขภาพเพื่อขับเคลื่อนและส่งเสริมให้เศรษฐกิจและสังคมไทยพัฒนาได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสามารถมีบทบาทและความร่วมมือระดับสากลเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่ออย่างสร้างสรรค์ด้านสุขภาพโลกในเวทีระหว่างประเทศ

๙. วัตถุประสงค์ (Objectives)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กำหนดให้มีวัตถุประสงค์ ๕ ประการคือ

(๑) ประชาชนที่อาศัยในพื้นแผ่นดินไทยมีความมั่นคงด้านสุขภาพ

(๒) ประเทศไทยมีส่วนร่วมกำหนดสุขภาพโลก และมีบทบาทนำด้านสุขภาพโลก ๔ ด้าน

๒.๑ ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียนและเอเชียโดยเน้นความสมดุลระหว่างการให้บริการสุขภาพระหว่างคนไทยและผู้ป่วยต่างชาติ และเน้นส่งเสริมธุรกิจด้านการส่งเสริมสุขภาพ (Wellness)

๒.๒ การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC)

๒.๓ การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Management)

๒.๔ เครือข่ายนักระบาดวิทยา (Field Epidemiological Training Network: FETN)

๒.๕ หน่วยสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็ว (Surveillance and Rapid Response Team: SRRT)

๒.๖ ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ (Medical Emergency Response Team: MERT)

๒.๗ การประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (Health Intervention and Technology Assessment: HITA)

๒.๘ การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Thai Traditional and Alternative Medicines)

(๓) นโยบายสาธารณะและนโยบายสุขภาพของประเทศไทยมีความสอดคล้องและสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางการค้าการลงทุน กับสุขภาพของประชาชน

(๔) ระบบสุขภาพไทยมีความเข้มแข็ง ยุติธรรม และเป็นธรรม

(๕) บุคลากร องค์กรมีศักยภาพ ข้อมูลมีคุณภาพ เอื้อต่อการดำเนินงานด้านสุขภาพโลกได้อย่างต่อเนื่อง

๑๐. ประเด็นยุทธศาสตร์สุขภาพโลก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การส่งเสริมความมั่นคงด้านสุขภาพ

เป้าประสงค์

ประชาชนที่อาศัยในผืนแผ่นดินไทยมีความมั่นคงด้านสุขภาพ

กลยุทธ์

๑. ลดผลกระทบจากภัยคุกคามและปัจจัยเสี่ยงของประชาชนด้านสุขภาพระดับโลกตามหลักสิทธิมนุษยชน

๒. เสริมสร้างความเข้มแข็ง และสมรรถนะประชาชนในการดำเนินการ การป้องกันโรคระบาดข้ามพรมแดนตามกฎหมายระหว่างประเทศ (International Health Regulation, ๒๐๐๕)

๓. สร้างเสริมศักยภาพประชาชนในการป้องกัน การค้นหา และการตอบโต้ต่อภัยสุขภาพ และภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี

๔. จัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและภูมิอากาศที่มีผลต่อสุขภาพประชาชนไทยและประชากรโลก

๕. ส่งเสริมความร่วมมือด้านสุขภาพมนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมบทบาทนำและความรับผิดชอบด้านสุขภาพโลกของไทยในประชาคมโลก

เป้าประสงค์

ประเทศไทยมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายสุขภาพและมีบทบาทนำด้านสุขภาพโลกใน ๔ ด้าน

กลยุทธ์

๑. ผลักดัน ร่วมขับเคลื่อน สนับสนุนเครือข่าย สร้างเสริมบทบาทนำ ภาพลักษณ์ และความรับผิดชอบต่อด้านสุขภาพของประเทศไทยต่อประชาคมโลกด้วยหลักการความมั่นคงของมนุษย์ใน ๔ ด้าน อย่างต่อเนื่อง

๑) ผลักดัน สร้างเสริมการให้บริการสุขภาพของเครือข่ายภูมิภาคอาเซียนและเอเชีย โดยเน้นส่งเสริมธุรกิจด้านการส่งเสริมสุขภาพ (Wellness)

๒) สร้าง และพัฒนาเครือข่ายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) อย่างต่อเนื่อง

๓) ผลักดัน ร่วมเครือข่ายทุกภาคส่วนจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Management)

- ๔) สร้างและพัฒนาเครือข่ายนักระบาดวิทยา
 - ๕) สร้างและพัฒนาเครือข่ายหน่วยสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็ว (Surveillance and Rapid Response Team (SRRT))
 - ๖) สร้างและพัฒนาเครือข่ายทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ (Medical Emergency Response Team: MERT)
 - ๗) สร้างรูปแบบ ร่วมเครือข่ายการประเมินเทคโนโลยี/นโยบายด้านสุขภาพ (Health Intervention and Technology Assessment)
 - ๘) สร้างและพัฒนาเครือข่ายการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (Thai Traditional and Alternative Medicines)
๒. พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ด้านสุขภาพโลก เสริมสร้างเครือข่ายสัมพันธ์จัดการนโยบายสุขภาพตามข้อมติ ประกาศ ถ้อยแถลงให้เป็นบรรทัดฐานกับนานาประเทศ
- ๓. สนับสนุนการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมด้านสุขภาพของไทย ให้เป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ
 - ๔. สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขที่ไทยมีศักยภาพ แก่ประเทศกำลังพัฒนา (Health Diplomacy)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเสริมสร้างความสอดคล้องระหว่างนโยบายสุขภาพภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์

นโยบายสาธารณะและนโยบายสุขภาพมีความสอดคล้องและสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางการค้า การลงทุนกับสุขภาพประชาชน

กลยุทธ์

- ๑. สนับสนุนความสอดคล้องของนโยบายสาธารณะ (Public policies) กับนโยบายด้านสุขภาพโลกที่สมดุลระหว่างผลประโยชน์การค้า และการลงทุนด้านสุขภาพของประชาชน
- ๒. ผลักดัน ขับเคลื่อน สนับสนุนการปฏิบัติตามพันธะสัญญาด้านสุขภาพโลก
- ๓. ผลักดัน สนับสนุนการจัดการผลกระทบด้านสุขภาพของนโยบายสาธารณะ (Health impact assessment)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างระบบสุขภาพให้เข้มแข็ง ยุติธรรม และเป็นธรรม เป้าประสงค์

ระบบสุขภาพไทยมีความเข้มแข็ง ยุติธรรม และเป็นธรรม

กลยุทธ์

๑. สนับสนุนการบริหารจัดการพัฒนาระบบสุขภาพให้มีความเข้มแข็ง ยุติธรรมและเป็นธรรม ครอบคลุมใน ๘ ด้าน
๒. สร้าง พัฒนาระบบ กลไก การบริหารจัดการทรัพยากร (คน งาน งบประมาณ สิ่งของ) ให้มีประสิทธิภาพ
๓. สร้าง พัฒนาระบบ กลไกการบริหารจัดการข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ ในระบบสุขภาพไทยให้มีประสิทธิภาพ
๔. สร้าง พัฒนาระบบ กลไกการประเมินผลยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย ในแต่ละปีให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากร องค์กร และพัฒนา คุณภาพของข้อมูลด้านสุขภาพโลกอย่างต่อเนื่อง

เป้าประสงค์

บุคคลากรและองค์กรมีความสามารถ และข้อมูล มีคุณภาพดำเนินงานด้านสุขภาพโลกอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมการเพิ่มขีดสมรรถนะของบุคคลากรและองค์กร ให้สามารถดำเนินงานด้านสุขภาพโลกของไทย ได้อย่างต่อเนื่อง
๒. ปรับโครงสร้างหน่วยงานด้านการต่างประเทศของกระทรวงสาธารณสุขรองรับการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของไทย
๓. พัฒนาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโลก ที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโลก

๑๑. กลไกการสนับสนุนติดตามและประเมินผลกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลก

เพื่อให้การดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกบรรลุเป้าหมายที่กำหนดและเพื่อให้การดำเนินงานมีความเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างหน่วยงานจึงให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักประสานกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดกลไกการดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์และการประเมินผลเป็นระยะเพื่อปรับปรุงยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมและทันสมัย

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลก

๑. ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ดินไทยมีความมั่นคงทางสุขภาพ
๒. ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสุขภาพโลกและมีบทบาทนำด้านสุขภาพโลกใน ๘ ด้าน

๑. ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียนและเอเชีย

๒. การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

๓. การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

๔. เครือข่ายนักระบาดวิทยา

๕. หน่วยสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็ว

๖. ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ

๗. การประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

๘. การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๓. นโยบายสาธารณะและนโยบายสุขภาพของประเทศไทยมีความสอดคล้องและสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางการค้าการลงทุนกับสุขภาพของประชาชน

๔. ระบบสุขภาพไทยมีความเข้มแข็งยุติธรรมและเป็นธรรม

๕. บุคลากร องค์กร มีศักยภาพ ข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศมีคุณภาพสนับสนุนการดำเนินงานด้านสุขภาพโลกได้อย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก ๑ กระบวนการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลก

การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกได้ผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีลำดับเหตุการณ์ ดังนี้

กรกฎาคม
๒๕๕๗

การหารือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการต่างประเทศในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย

๑๕ สิงหาคม
๒๕๕๗

การจัดอภิปรายหรือช่วงอาหารกลางวัน (lunch talk) เรื่องประเด็นร้อนด้านสุขภาพในระดับโลกที่กระทรวงการต่างประเทศโดยวิทยากรจากกระทรวงสาธารณสุข

๒๓-๒๔
สิงหาคม
๒๕๕๗

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการต่างประเทศ ณ โรงแรมสามพรานริเวอร์ไซด์ จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้หารือประเด็นสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการและร่างกรอบแนวคิดของแผนยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย

กันยายน
๒๕๕๗

รัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศนโยบายให้การสนับสนุนความร่วมมือด้านสุขภาพโลกเป็นหนึ่งในนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

๒๒ กันยายน
๒๕๕๗

กระทรวงสาธารณสุขนำประเด็นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพโลกเข้าสู่กระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

กันยายน-
ตุลาคม
๒๕๕๗

การจัดทำร่างเอกสารหลักร่างมติและร่างแผนยุทธศาสตร์

๓
พฤศจิกายน
๒๕๕๗

การจัดรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในภาครัฐ

๖
พฤศจิกายน
๒๕๕๗

การจัดรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน

๒๔-๒๖
ธันวาคม
๒๕๕๗

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๗ ให้การรับรองแผนยุทธศาสตร์สุขภาพโลกของประเทศไทย

เมษายน
๒๕๕๘

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขลงนามเสนอแผนยุทธศาสตร์สุขภาพโลกต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ พฤษภาคม
๒๕๕๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงสาธารณสุขปรับแผนยุทธศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและระบุงบประมาณในการดำเนินการ

๒๔ กันยายน
๒๕๕๘

กระทรวงสาธารณสุขจัดประชุมหารือภายในเห็นว่าควรปรับแผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบยุทธศาสตร์โลกของไทยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านสุขภาพโลก (Strategic Framework on Global Health) สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุงบประมาณ

๒๘-๓๐ กันยายน
๒๕๕๘

กระทรวงสาธารณสุขจัดประชุมหารือกับกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ณ จังหวัดน่าน เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นต่อการปรับแผนยุทธศาสตร์สุขภาพโลกตามข้อเสนอแนะของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๙-๒๒ ตุลาคม
๒๕๕๘

กระทรวงสาธารณสุขประชุมหารือภายในและปรับแก้ไขกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกตามข้อเสนอแนะของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๓ พฤศจิกายน
๒๕๕๘

กระทรวงสาธารณสุขเสนอกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลก (ฉบับปรับปรุงแก้ไข) เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ และที่ประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ มีมติเห็นชอบต่อกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลก (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)

มกราคม
๒๕๕๙

กระทรวงสาธารณสุขเสนอกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลก (ฉบับปรับปรุงแก้ไข) เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

กุมภาพันธ์
๒๕๕๙

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบต่อกรอบยุทธศาสตร์สุขภาพโลกปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓

กกร	คณะกรรมการร่วมสามสถาบัน
กค	กระทรวงการคลัง
กต	กระทรวงการต่างประเทศ
กพ	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
กษ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กท	กระทรวงกลาโหม
ตม	สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
ทส	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ทอท	บริษัทท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย
บีโอไอ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
พณ	กระทรวงพาณิชย์
พม	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
มท	กระทรวงมหาดไทย
ยช	กระทรวงยุติธรรม
รง	กระทรวงแรงงาน
วช	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ศธ	กระทรวงศึกษาธิการ
สช	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
สตช	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สธ	กระทรวงสาธารณสุข
สปส	สำนักงานประกันสังคม
สปสช	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
สพฉ	สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ
สรพ	สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพสถานพยาบาล
สรส	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
สสส	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
อก	กระทรวงอุตสาหกรรม
อปท	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อก	องค์การเภสัชกรรม

Contact us

Bureau of International Health
Office of the Permanent Secretary
Ministry of Public Health
Tivanond Road, Nonthaburi, Thailand 11000
Tel + 662 590 1369
Fax + 662 591 8562
website: www.bihmoph.net